

فضیلت و اعمال ماه شعبان

ماه شعبان یکی از عزیزترین ماه‌های اسلامی و یادآور خاطره‌های بزرگ است که از همه مهمتر، خاطره میلاد مبارک سالار شهیدان کربلا، امام حسین(ع) و میلاد فرخنده حضرت بقیة الله مهدی منتظر(ع) است که فضای این ماه را به بوی ولایت عطرآگین ساخته است.

ماه شعبان یکی از عزیزترین ماه‌های اسلامی و یادآور خاطره‌های بزرگ است که از همه مهمتر، خاطره میلاد مبارک سالار شهیدان کربلا، امام حسین(ع) و میلاد فرخنده حضرت بقیة الله مهدی منتظر(ع) است که فضای این ماه را به بوی ولایت عطرآگین ساخته است.

به گزارش ایسنا، در فضیلت این ماه، همین بس که ماه پیامبر اکرم (ص) نامیده شده و هنگامی که آن حضرت هلال ماه را مشاهده می‌کرد، دستور می‌داد، کسی در سراسر مدینه ندا دهد که: ای مردم! این ماه، ماه من است، خدا رحمت کند کسی که مرا بر ماه من یاری دهد، یعنی آن را روزه بدارد!

اعمال مشترک این ماه

۱- روزه: درباره روزه مستحبی در این ماه بسیار تأکید شده است. رسول گرامی اسلام (ص) این ماه را روزه می‌گرفت و آن را به ماه مبارک رمضان وصل می‌کرد.

۲- طبق روایت امام صادق (ع) هر روز ۷۰ مرتبه بگوید: **اَسْتَغْفِرُاللهَ وَ اَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ.**

۳- هر روز ۷۰ مرتبه بگوید: **اَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذِي لَا اِلهَ اِلاَّ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَاثُوْبُ اِلَيْهِ.** از روایات استفاده می‌شود که بهترین ذکرها در این ماه استغفار است و هر کس هر روز از این ماه ۷۰ مرتبه استغفار کند، مثل آن است که در ماه‌های دیگر ۷۰ هزار مرتبه استغفار کرده است.

۴- صدقه دادن و کمک به نیازمندان در این ماه فضیلت فراوان دارد. راوی می‌گوید: به امام صادق (ع) عرض کردم: یابن رسول الله! بهترین اعمال در این ماه کدام است؟ فرمود: صدقه دادن و استغفار. هر کس در ماه شعبان صدقه دهد، خداوند متعال، صدقه او را پرورش می‌دهد همچنان که شما شتربیچه‌ای را پرورش می‌دهید، و در قیامت به صاحبش می‌رسد، در حالی که به اندازه کوه اُخُد بزرگ شده باشد! در روایت دیگری از امام رضا (ع) آمده است که صدقه در این ماه سبب نجات از آتش دوزخ است.

۵- صلوات بر پیامبر و آلش (علیهم السلام) در این ماه ثواب زیادی دارد. در حدیثی از امام صادق (ع) نقل شده است که پیامبر اکرم (ص) فرمود: شعبان ماه من است، در این ماه بر من و آل من، بسیار صلوات بفرستید.

۶- در تمام این ماه، هزار بار بگوید: **لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، وَلَا تَعْبُدُ اِلاَّ اِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ.** در روایتی از رسول خدا (ص) آمده است: کسی که چنین کند، در قیامت در حالی از قبرش خارج می‌شود که چهره اش مثل ماه شب بدر (شب چهاردهم) می‌درخشد.

۷- در هر پنجشنبه ماه شعبان، دو رکعت نماز بگذارد، در هر رکعت بعد از سوره «حمد» صد مرتبه، سوره «توحید» را بخواند و پس از سلام، صد بار صلوات بفرستد. در روایتی که امیر مؤمنان (ع) از رسول خدا (ص) نقل کرده، آمده است که هر کس این نماز را بگذارد خداوند هر حاجتی از حاجت‌های دینی و دنیوی که داشته باشد، برآورده سازد و هر کس آن روز را روزه بدارد، خداوند جسدش را بر آتش دوزخ حرام کند. در همین روایت، رسول خدا (ص) فرمود: در هر روز پنجشنبه از ماه شعبان، آسمان‌ها را زینت می‌کنند، و فرشتگان عرض می‌کنند: خداوندا! روزه داران این ماه را پیامبر و دعایشان را مستجاب گردان!

۸- در هر روز از ماه شعبان در وقت ظهر و در شب نیمه آن، این صلوات را که از امام سجاد (ع) نقل شده بخواند:
اَللّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، شَجَرَةِ النَّبُوَّةِ، وَّمَوْضِعِ الرَّسَالَةِ، وَّمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ، وَّمَعْدِنِ الْعِلْمِ، وَاَهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ،
خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و آل محمد درخت نبوت و جایگاه رسالت و محل رفت و آمد فرشتگان و معدن دانش و خاندان وحی

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، اَلْفُلْكِ الْجَارِيَةِ فِي الْبَحْرِ الْغَامِرَةِ، يَا مَنْ مِّنْ رَّكِبِهَا،

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد کشتی جاری در اقیانوس‌های بیکران ایمن شود هر که سوار آن کشتی گردد

وَيَعْرِقُ مِنْ تَرْكِهَا، اَلْمُتَقَدِّمُ لَهُمْ مَارِقٌ، وَاَلْمُتَأَخِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ، وَاَللَّامُ لَهُمْ لَاحِقٌ،

و غرق شود کسی که آن را واگذارد، هر که بر ایشان تقدم جوید از دین بیرون رفته و کسی که از ایشان عقب ماند به نابودی گراید ولی ملازم ایشان به حق خواهد رسید

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، اَلْكَهْفِ الْحَصِينِ، وَّغِيَاثِ الْمُضْطَّرِّ الْمُسْتَكِينِ، وَّمَلْجَأِ الْهَارِبِينَ، وَّعِصْمَةِ الْمُعْتَصِمِينَ،

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد آن پناه گاه محکم و فریادرس بیچاره درمانده و پناه گریختگان و دستاویز محکم برای وسیله جویان

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً كَثِيْرَةً تَكُوْنُ لَهُمْ رِضًا، وَّلِحَقَّ مُحَمَّدٌ وَّآلِ مُحَمَّدٍ اَدَاءً وَّقَضَاءً، يَحْوُلُ مِنْكَ وُقُوَّةٌ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ،

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد درود بسیاری که موجب خشنودی ایشان گردد و حق محمد و آل محمد اداء گشته و انجام وظیفه ما شده باشد به جنبش و نیروی تو ای پروردگار جهانیان
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الطَّيِّبِينَ الْأَبْرَارِ الْأَخْيَارِ، الَّذِينَ أَوْجَبْتَ حُقُوقَهُمْ، وَقَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ وَوَلَايَتَهُمْ،
خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد آن پاکان نیکوکار برگزیده آن کسانی که حقوقشان را واجب کردی و اطاعت و دوستیشان را فرض نمودی

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْمُرْ قَلْبِي بِطَاعَتِكَ، وَلَا تُخْزِنِي بِمَعْصِيَتِكَ،
خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و آباد کن دل مرا به اطاعت خود و به وسیله نافرمانیت رسوایم مکن
وَارْزُقْنِي مُوَاسَاةَ مَنْ قَرَّرْتَ عَلَيْهِ مِنْ رِزْقِكَ، يَمَا وَسَّعْتَ عَلَيَّ مِنْ قَضِيكَ، وَنَشَرْتَ عَلَيَّ مِنْ عَذَابِكَ، وَأَحْيَيْتَنِي تَحْتَ ظِلِّكَ،
و روزی من گردان که کمک مالی دهم بر کسی که روزیت را بر او تنگ کردی به وسیله آنچه بر من فراخ گرداندی از فضل خویش و گستردی بر من از عدل خویش و مرا در زیر سایه ات زنده داشتی
وَهَذَا شَهْرُ نَبِيِّكَ سَيِّدِ رُسُلِكَ، شَعْبَانَ الَّذِي حَقَّقْتَهُ مِنْكَ بِالرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ،
و این ماه پیمبرت و آقای رسولانت ماه شعبان است که اطراف آن را به رحمت و خشنودی خود پوشاندی
الَّذِي كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، يَدَّابُ فِي صِيَامِهِ وَقِيَامِهِ، فِي لَيْالِيهِ وَأَيَّامِهِ،
آن ماهی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم کوشش بسیار داشت در روزهو شب زنده داریش هم در شب ها و هم در روزهایش

بُخُوعًا لَكَ فِي إِكْرَامِهِ وَإِعْظَامِهِ إِلَى مَحَلِّ جَمَامِهِ،
بخاطر فروتنی در برابر تو در مورد گرامی داشتن و بزرگداشتنش هم چنان تا هنگام مرگش
اللَّهُمَّ قَاعِنًا عَلَى الْإِسْتِنَانِ يَسْتَتِيهِ فِيهِ، وَتَيْلِ الشَّفَاعَةِ لَدَيْهِ،
خدایا پس ما را کمک ده تا روش او را در این ماه پیروی کنیم و به شفاعتی که نزد اوست برسیم
اللَّهُمَّ وَاجْعَلْهُ لِي شَفِيعًا مُشَفَّعًا، وَطَرِيقًا إِلَيْكَ مَهَيَّعًا، وَاجْعَلْنِي لَهُ مُتَّبِعًا،
خدایا قرار ده او را برای من شفيعی پذیرفته و راهی بسویت که همواره باشد و مرا پیرو او گردان
حَتَّى الْفَاقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنِّي رَاضِيًا، وَعَنْ ذُنُوبِي غَاضِيًا،
تا به جایی که در روز قیامت تو را در حالی دیدار کنم که از من خشنود باشی و گناهانم را نادیده گیری
قَدْ أَوْجَبْتَ لِي مِنْكَ الرَّحْمَةَ وَالرِّضْوَانَ، وَأَنْزَلْتَنِي دَارَ الْقَرَارِ، وَمَحَلَّ الْأَخْيَارِ.
و برای من واجب کرده باشی از جانب خود رحمت و خشنودی را و مرا در خانه همیشگی (بهشت جاویدان) و منزلگاه نیکان فرود آری.

۹- مناجات شعبانیه به گفته عالم بزرگوار مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» این مناجات را امیرمؤمنان علی (ع) و فرزندان علیهم آف التحیه و السلام در ماه شعبان می خواندند. از این تعبیر به خوبی روشن می شود که این مناجات اهمیت فراوان دارد که همه ائمه معصومین (علیهم السلام) بر آن مداومت داشتند و مطالعه محتوای آن نیز گواه بر اهمیت فوق العاده آن است و در واقع یک دوره عرفان اسلامی در بالاترین سطح در آن منعکس شده و اگر انسان مفاهیم این مناجات عظیم را در درون قلب و جان خود پیاده کند، مقامات طولانی سیر و سلوک الی الله را پیموده است. آنچه مهم است دقت در بنده این مناجات و تعبیرات لطیف و عالی آن و سپس هماهنگ ساختن روح و فکر با این تعبیرات است. از خدا می خواهیم که همه ما را اهل این مناجات قرار دهد و از متخلقان آن سازد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْمَعْ دُعَائِي إِذَا دَعَوْتُكَ، وَاسْمَعْ يَدَائِي إِذَا نَادَيْتُكَ،
خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و بشنو دعایم را هنگامی که تو را خوانم و بشنو صدایم را هر گاه تو را صدا زدم
وَأَقِيلْ عَلَيَّ إِذَا نَجَيْتُكَ، فَقَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ، وَوَقَفْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ مُسْتَكِينًا لَكَ، مُتَضَرِّعًا إِلَيْكَ،
و رو به من کن هرگاه با تو راز گویم زیرا من به سوی تو گریختم و پیش رویت ایستادم در حال بیچارگی و فروتنی به درگاهت

رَاجِيًا لِمَا لَدَيْكَ تَوَابِي، وَتَعَلَّمُ مَا فِي نَفْسِي، وَتَخْبِرُ حَاجَتِي، وَتَعْرِفُ صَمِيرِي،
و امیدوارم توایم را که در پیش توست و تو آنچه را من در دل دارم می دانی و حاجتم را آگاهی و از نهادم باخبری
وَلَا يَخْفَى عَلَيْكَ أَمْرٌ مُنْقَلَبِي وَمَمْلُوكِي، وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُبَدِّئَ بِهِ مِنْ مَنَاطِقِي، وَأَتَقَوُّهُ بِهِ مِنْ طَلِبَتِي، وَأَرْجُوهُ لِإِعَاقِبَتِي،
و سرانجام کار و سرمنزل من بر تو روشن است و نیز آنچه را می خواهم از گفتارم بدان لب گشایم و آن طلبی را که می خواهم به زبان آرم و امید آن را برای سرانجام کارم دارم،
وَقَدْ جَرَّتْ مَقَادِيرُكَ عَلَيَّ يَا سَيِّدِي فِيمَا يَكُونُ مِنِّي إِلَى آخِرِ عُمْرِي، مِنْ سَرِيرَتِي وَعَلَايَتِي،
ای آقای من مقدرات تو بر من جاری گشته در آنچه از من تا آخر عمر سر زند چه از کارهای پنهانم و چه آشکارم
وَيَبِيدُكَ لَا يَبِيدُ عَبْرُكَ زِيَادَتِي وَتَقْصِي، وَتَفْعِي وَصَرِّي،
و بدست توست نه به دست دیگری کم و زیاد شدن و سود و زیان من

إِلَهِي إِنْ حَرَمْتَنِي قَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْزُقُنِي، وَإِنْ خَدَلْتَنِي قَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُنِي،
خدایا اگر توام محروم کنی پس کیست که روزیم دهد و اگر تو خوارم کنی پس کیست که یاریم دهد
إِلَهِي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَخُلُولِ سَخَطِكَ،

خدايا پناه برم به تو از خشم و فرو ريختن عذابت
 إلهی إِنْ كُنْتُ غَيْرَ مُسْتَأْهِلٍ لِرَحْمَتِكَ، قَائِلَ أَهْلٍ أَنْ تَجُودَ عَلَيَّ يَفْضُلَ سِعْيِكَ،
 خدايا اگر من شايستگي رحمت تو را ندارم ولي تو شايسته آنی که از زياده بخششت به من احسان کنی
 إلهی كَأَنِّي يَنْفَسِي وَاقْفَةَ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَقَدْ أَطْلَعَهَا حُسْنُ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ، قَعْلَتَ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَتَعَمَّدْتَنِي يَعْفُوكَ،
 خدايا خود را چنان می نگرم که گویا در برابرت ایستاده و آن توکل نیکویی که بر تو دارم بر سر من سایه افکنده و تو نیز
 آنچه را شايسته آنی درباره من فرموده و مرا در سراپرده عفو خویش پوشانده ای
 إلهی إِنْ عَفَوْتَ فَمَنْ أَوْلَى مِنْكَ يَذَلِكَ، وَإِنْ كَانَ قَدْ دَنَا أَجَلِي وَلَمْ يُدْنِنِي مِنْكَ عَمَلِي، فَقَدْ جَعَلْتُ الْإِقْرَارَ بِالذُّبِّ إِلَيْكَ
 وَسَيْلَتِي،
 خدايا اگر بگذری پس کیست که از تو بدین کار سزاوارتر باشد و اگر مرگم نزدیک شده و معلم مرا به تو نزدیک نکرده من
 به ناچار اقرار می دهم اقرار به گناه را وسیله خویش به درگاہت
 إلهی قَدْ جُرْتُ عَلَى نَفْسِي فِي النَّظَرِ لَهَا، فَلَهَا الْوَيْلُ إِنْ لَمْ تُعْفِرْ لَهَا،
 خدايا من بر خویشتم ستم کردم در آن توجهی که بدان کردم پس وای بر او اگر نیامرزیش
 إلهی لَمْ يَزَلْ يَرْكَبْ عَلَيَّ أَيَّامَ حَيَاتِي، فَلَا تَقْطَعْ يَرْكَبَ عَنِّي فِي مَمَاتِي،
 خدايا پیوسته در دوران زندگی نیکی تو بر من می رسد پس نیکیت را در هنگام مرگ نیز از من مگیر
 إلهی كَيْفَ آيَسُ مِنْ حُسْنِ نَظَرِكَ لِي بَعْدَ مَمَاتِي، وَأَنْتَ لَمْ تُؤَلِّنِي إِلَّا الْجَمِيلَ فِي حَيَاتِي،
 خدايا من چگونه مأیوس شوم از این که پس از مرگ مورد حسن نظر تو واقع گردم در صورتی که در دوران زندگی جز به
 نیکی سرپرستیم نکردی
 إلهی تَوَلَّ مِنْ أَمْرِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَعَدُّ عَلَيَّ يَفْضُلِكَ عَلَى مُذِيبٍ قَدْ عَمَرَهُ جَهْلُهُ،
 خدايا سرپرستی کن کار مرا چنانچه تو شايسته آنی و توجه کن بر من به فضل خویش که همچون گنهکاری هستم که
 نادانیش سراپا او را فراگرفته
 إلهی قَدْ سَتَرْتَ عَلَيَّ ذُنُوبًا فِي الدُّنْيَا، وَأَنَا أَحْوَجُ إِلَى سَتْرِهَا عَلَيَّ مِنْكَ فِي الْآخِرَةِ،
 خدايا براستی تو گناہانی را در دنیا بر من پوشاندی که من به پوشاندن آنها در آخرت محتاج ترم
 إلهی قَدْ أَحْسَنْتَ إِلَيَّ إِذْ لَمْ تُظْهِرْهَا لِأَحَدٍ مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، فَلَاتَفْضُخْنِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى رُؤْسِ الْأَشْهَادِ،
 خدايا به من نیکی کردی با این که آشکارش نکردی برای هیچ یک از بندگان شایسته ات پس در روز قیامت در برابر
 دیدگان مردم مرا رسوا مکن
 إلهی جُوذَكَ بَسَطَ أَمَلِي، وَعَعْفُوكَ أَفْضَلُ مِنْ عَمَلِي،
 خدايا جود و بخششت آرزویم را گستاخ کرده و گذشت تو برتر است از عمل من
 إلهی قَسْرَنِي يَلْقَائِكَ يَوْمَ تَقْضَى فِيهِ بَيْنَ عِبَادِكَ،
 خدايا مرا در آن روزی که میان بندگان دآوری کنی به دیدارت مسرور ساز
 إلهی إِعْتِدَارِي إِلَيْكَ إِعْتِدَارٌ مَنْ لَمْ يَسْتَعْنِ عَنْ قَبُولِ عُدْرِهِ، قَاقِبَلُ عُدْرِي يَا أَكْرَمَ مَنْ اعْتَدَرَ إِلَيْهِ الْمُسِيئُونَ،
 خدايا عذرخواهی من به درگاہت عذرخواهی کسی است که بی نیازنشده از پذیرفتن عذرش پس عذر مرا بپذیر ای
 بزرگواریترین کسی که گنهکاران به درگاهش معذرت خواهی کنند
 إلهی لَا تَزِدْ حَاجَتِي، وَلَا تُحَيِّبْ طَمَعِي، وَلَا تَقْطَعْ مِنْكَ رَجَائِي وَأَمَلِي،
 خدايا حاجتم را بازمگردان و طمعم را به نومیدی مکشان و امید و آرزویم را از درگاہت قطع مفرما
 إلهی لَوْ أَرَدْتَ هَوَانِي لَمْ تَهْدِنِي، وَلَوْ أَرَدْتَ فَضِيحَتِي لَمْ تُعَافِنِي،
 خدايا اگر خواری مرا خواسته بودی راهنمایی نمی کردی و اگر رسواییم را می خواستی تندرستیم نمی دادی
 إلهی مَا أَطْنَكَ تَزُدْنِي فِي حَاجَةٍ قَدْ أَقْنَيْتَ عُمْرِي فِي طَلِبِهَا مِنْكَ،
 خدايا گمان ندارم که مرا بازگردانی در مورد حاجتی که عمر خویش را در خواستن آن از تو سپری کردم
 إلهی فَلَكَ الْحَمْدُ أَبَدًا أَبَدًا دَائِمًا سَرْمَدًا، يَزِيدُ وَلَا يَبِيدُ، گَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى،
 خدايا ستایش خاص توست ستایش ابدی جاویدان همیشگی که فزون شود ولی کم نگردد بدان نحو که دوست داری و
 خشنود شوی
 إلهی إِنْ أَخَذْتَنِي يَجْرُمِي أَخَذْتُكَ يَعْفُوكَ، وَإِنْ أَخَذْتَنِي يَذُوبِي أَخَذْتُكَ يَمَغْفِرُكَ، وَإِنْ أَدْخَلْتَنِي النَّارَ أَعْلَمْتُ أَهْلَهَا أَنِّي
 أُحِبُّكَ،
 خدايا اگر مرا به جنایتم مأخوذ داری من هم تو را به عفو بگیرم و اگر به گناهم بگیرم من هم تو را به آمرزش بگیرم و
 اگر به دوزخم ببری بدوزخیان اعلام می کنم که من تو را دوست دارم
 إلهی إِنْ كَانَ صَعْرٌ فِي جَنْبِ طَاعَتِكَ عَمَلِي، فَقَدْ كَبَّرَ فِي جَنْبِ رَجَائِكَ أَمَلِي،
 خدايا اگر عمل من در جنب اطاعت تو کوچک است ولی آرزویم در کنار امید تو بزرگ است
 إلهی كَيْفَ أَتَقَلَّبُ مِنْ عَيْدِكَ بِالْخِيْبَةِ مَحْرُومًا، وَقَدْ كَانَ حُسْنُ طَنِّي يَجُودَكَ أَنْ تَقْلِبَنِي بِالنَّجَاةِ مَرْحُومًا،
 خدايا چگونه من از پیش تو محروم برگردم با این که چنان حسن ظنی من به جود و بخششت داشتم که مرا مورد رحمت
 خویش قرار داده با نجات بازم خواهی گرداند

إلهی وَقَدْ أَفْتَيْتُ عُمْرِي فِي شِرَّةِ السَّهْوِ عَنكَ، وَأَبْلَيْتُ شَبَابِي فِي سَكْرَةِ التَّبَاعِدِ مِنْكَ،
 خدایا من عمرم را در حرص غفلت از تو سپری کردم و جوانیم را در مستی دوری از تواز بین بردم
 إلهی قَلِمٌ أَسْتَقِظُ أَيَّامَ اغْتِرَارِي يَكْ، وَرَكُونِي إِلَى سَبِيلِ سَخَطِكَ،
 و از این رو خدایا بیدار نشدم در آن روزگاری که به کرم تو مغرور بودم و به راه خشم تو متمایل گشته بودم
 إلهی وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَبْنُ عَبْدِكَ، قَائِمٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، مُتَوَسِّلٌ بِكَرَمِكَ إِلَيْكَ،
 خدایا من بنده تو و فرزند بنده توام که در برابرت ایستاده و به وسیله کرم تو به درگاهت توسل جویم
 إلهی أَنَا عَبْدٌ أَتَّصَلُ إِلَيْكَ مِمَّا كُنْتُ أُوَاجِهُكَ بِهِ مِنْ قِلَّةِ اسْتِحْيَائِي مِنْ نَظْرِكَ، وَأَطْلُبُ الْعَفْوَ مِنْكَ، إِذِ الْعَفْوَ نَعْتٌ لِكَرَمِكَ،
 خدایا من بنده ای هستم که می خواهم از آلودگی آنچه بدان با تو روبه رو شدم از بی حیایی خودم در پیش روی تو خود
 را پاک سازم و از تو گذشت می خواهم زیرا گذشت وصف شناسای کرم توست
 إلهی لَمْ يَكُنْ لِي حَوْلٌ قَاتِلٌ يَهْ عَن مَعْصِيَتِكَ إِلَّا فِي وَقْتِ إِيقَظْتَنِي لِمَحَبَّتِكَ،
 خدایا من آن نیرویی که بتوانم بوسیله آن خود را از نافرمانیت منتقل سازم ندارم مگر در آن وقت که تو برای دوستیت
 بیدارم کنی
 وَكَمَا أَرَدْتُ أَنْ أَكُونَ كُنْتُ، فَشَكَرْتُكَ يَدْخَالِي فِي كَرَمِكَ، وَلِتَطْهِّرَ قَلْبِي مِنْ أَوْسَاحِ الْعَقْلَةِ عَنكَ،
 و آن طور که خواهی باشم پس تو را سپاس گویم که مرا در کرم خویش داخل کردی و دلم را از چرکی های بی خبری و
 غفلت از خویش پاکیزه ساختی
 إلهی أَنْظِرْ إِلَيَّ تَطَرُّقَ مَنْ نَادَيْتَهُ قَاجَابِكَ، وَأَسْتَعْمَلْتَهُ يَمْعُوْتِيكَ قَاطِعًا،
 خدایا به من بنگر نگریستن کسی که او را خوانده ای و او پاسخت داده و به یاری خویش به کارش واداشته ای و
 فرمانبریت کرده
 يَا قَرِيبًا لَا يَبْعُدُ عَن الْمُعْتَرِّ بِهِ، وَيَا جَوَادًا لَا يَبْخُلُ عَمَّنْ رَجَا تَوَابَهُ،
 ای نزدیکی که دور نگردی از آن کس که بدو مغرور گشته و ای بخشنده ای که بخل نورد از آن کس که امید نیکیش دارد
 إلهی هَبْ لِي قَلْبًا يَدْنِيهِ مِنْكَ شَوْقُهُ، وَلِسَانًا يَرْفَعُ إِلَيْكَ صِدْقَهُ، وَتَطَرُّقًا يَفْرَبُهُ مِنْكَ حَقَّهُ،
 خدایا دلی به من بده که اشتیاقش به تو موجب نزدیکیش به تو گردد و زبانی که صدق گفتارش بسوی تو بالا آید و نظر
 حقیقت بینی که همان حقیقتش او را به تو نزدیک گرداند
 إلهی إِنَّ مَنْ تَعَرَّفَ بِكَ غَيْرَ مَجْهُولٍ، وَمَنْ لَادَ بِكَ غَيْرَ مَخْذُولٍ، وَمَنْ أَقْبَلَتْ عَلَيْهِ غَيْرَ مَمْلُوكٍ،
 خدایا کسی که بوسیله تو شناخته شد گمنام نیست و کسی که به تو پناهنده شد خوار نیست و کسی که تو بسویش
 رو کنی بنده دیگری نخواهد بود
 إلهی إِنَّ مَنْ اتَّهَجَ بِكَ لِمُسْتَنْبِرٍ، وَإِنَّ مَنْ اعْتَصَمَ بِكَ لِمُسْتَجِيرٍ،
 خدایا براستی هرکس به تو راه جوید راهش روشن است و هر که به تو پناه جوید پناه دارد
 وَقَدْ لَدَّتْ بِكَ يَا إلهی، فَلَا تَحْبِيبَ طَنِي مِنْ رَحْمَتِكَ، وَلَا تَحْجُبْنِي عَن رَاقِيَتِكَ،
 و من ای خدا به تو پناه آورده ام پس گمانی را که به رحمت دارم نومید مکن و از مهر خویش منعم مکن
 إلهی أَقِمْنِي فِي أَهْلِ وِلَايَتِكَ مَقَامَ مَنْ رَجَا الزِّيَادَةَ مِنْ مَحَبَّتِكَ،
 خدایا جای مرا در میان دوستانانت جای آن دسته از ایشان قرار ده که امید افزایش دوستیت را دارند
 إلهی وَالْأَهْمُنِي وَلَهَا يَذْكَرُكَ إِلَى ذِكْرِكَ، وَهَمَّتِي فِي رُوحِ نَجَاحِ أَسْمَائِكَ وَمَحَلِّ قُدْسِكَ،
 خدایا در دلم انداز شیدایی و شیفتگی ذکر خود را بیپای و همتم را در نشاط فیروز شدن اسمانت و محل قدست قرار ده
 إلهی يَكْ عَلَيْكَ إِلَّا الْحَقَّتَنِي بِمَحَلِّ أَهْلِ طَاعَتِكَ، وَالْمَثْوَى الصَّالِحِ مِنْ مَرْضَاتِكَ، فَإِنِّي لَا أَقْدِرُ لِنَفْسِي دَفْعًا، وَلَا أَمْلِكُ لَهَا
 تَفْعًا،
 خدایا به حق خودت بر خودت سوگند که مرا به محل فرمانبرداریت و جایگاه شایسته ای از مقام خشنودیت برسانی زیرا
 که من قادر بر دفع چیزی از خود نیستم و مالک سودی هم برایش نیستم
 إلهی أَنَا عَبْدُكَ الضَّعِيفُ الْمُدْنِبُ، وَمَمْلُوكُكَ الْمُنِيبُ، فَلَا تَجْعَلْنِي مِمَّنْ صَرَفَتْ عَنْهُ وَجْهَكَ، وَحَجَبَهُ سَهْوُهُ عَن عَفْوِكَ،
 خدایا من بنده ناتوان گنهکار تو و مملوک زاری و توبه کننده به درگاهت هستم پس مرا در زمره کسانی که روی از آنها
 گرداندی و غفلتشان مانع از گذشت تو گشته قرارم مده
 إلهی هَبْ لِي كِمَالَ الإِيقَاعِ إِلَيْكَ، وَأَيِّرْ أَبْصَارَ قَلُونَا ضِيَاءَ تَطَرُّقِهَا إِلَيْكَ،
 خدایا بریدن کاملی از خلق بسوی خود به من عنایت کن و دیده های دلمان را به نور توجهشان به سوی خود روشن
 گردان
 حَتَّى تَحْرِقَ أَبْصَارَ الْقُلُوبِ حُجْبَ النَّوْرِ، فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعَظَمَةِ، وَتَصِيرَ أَرْوَاحُنَا مُعَلِّقَةً بِعِزِّ قُدْسِكَ،
 تا دیده های دل پرده های نور را پاره کند و به مخزن اصلی بزرگی و عظمت برسد و ارواح ما آویخته به عزت مقدست
 گردد
 إلهی وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ نَادَيْتَهُ قَاجَابِكَ، وَلَا حَظَّتَهُ قَصْعُوقَ لَجَلَالِكَ، فَنَاجِيَتُهُ سِرًّا، وَعَمِلَ لَكَ جَهْرًا،
 خدایا قرارم ده از کسانی که او را خواندی و پاسخت داد و در معرض توجه قرارش دادی و او در برابر جلال تو مدهوش
 گشت و از این رو در پنهانی با او به راز گویی پرداختی ولی او آشکارا برایت کار کرد

إلهی لَمْ أَسْلِطْ عَلَى خُسْنِ طَنِي فُتُوَطِ الْإِيَّاسِ، وَلَا انْقَطَعَ رَجَائِي مِنْ جَمِيلِ كَرَمِكَ،
خدایا به خوش بینی من نا امیدی را مسلط مکن و امیدم را که به کرم نیکویت دارم قطع مکن
إلهی إِنْ كَانَتْ الْخَطَايَا قَدْ أَسْقَطْنِي لَدَيْكَ، قَاصِّحْ عَنِّي يَحْسُنْ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ،
خدایا اگر خطاهایم مرا از نظرت انداخته پس بدان اعتماد خوبی که به تو دارم از من درگذر
إلهی إِنْ حَطَّنِي الدُّوْبُ مِنْ مَكَارِمِ لَطْفِكَ، فَقَدْ تَبَهَّيْتُ إِلَيْكَ بِكَرَمِ عَطْفِكَ،
خدایا اگر گناهانم بواسطه بزرگواری های لطفت مرا بی مقدار ساخته ولی در عوض یقین به بزرگ توجه تو مرا هوشیار
کرده

إلهی إِنْ أَنَامْتَنِي الْعَقْلَةُ عَنِ الْإِسْتِعْدَادِ لِلِقَائِكَ، فَقَدْ تَبَهَّيْتُ الْمَعْرِقَةَ بِكَرَمِ أَلَايِكَ،
خدایا اگر بی خبری از آماده شدن برای دیدارت مرا به خواب فرو برده ولی در عوض معرفت به بزرگ نعمتهایت مرا بیدار
کرده

إلهی إِنْ دَعَانِي إِلَى النَّارِ عَظِيمُ عِقَابِكَ، فَقَدْ دَعَانِي إِلَى الْجَنَّةِ جَزِيلُ تَوَائِكَ،
خدایا اگر بزرگ کیفیت مرا به دوزخ می خواند ولی در مقابل پاداش فراوانت مرا به بهشت دعوت می کند
إلهی فَلِكْ أَسْئَلُ، وَإِلَيْكَ ابْتِهَلُ وَأَرْغَبُ، أَسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ،
خدایا پس از تو خواهم و بسوی تو زاری کنم و بگرایم و از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد
وَأَنْ تَجْعَلَنِي مِمَّنْ يُدِيمُ ذِكْرَكَ، وَلَا يَنْقُضُ عَهْدَكَ، وَلَا يَعْطَلُ عَنْ شُكْرِكَ، وَلَا يَسْتَحِفُّ بِأَمْرِكَ،
و مرا از کسانی قرارم دهی که پیوسته به یاد تواند و پیمانانت را نمی شکنند و از شکر تو غافل نشوند و دستور تو را
سبک نشمارند

إلهی وَالْحَقْنِي يَثُورُ عِزُّكَ الْأَبْهَجِ، فَأَكُونُ لَكَ عَارِفًا، وَعَنْ سِوَاكَ مُنْحَرِفًا، وَمِنْكَ خَائِفًا مُرَاقِبًا،
خدایا برسان مرا به نور درخشان عزتت تا عارف به ذات باشم و از غیر تو روگردان باشم و از تو ترسان و نگران باشم
يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدَ رَسُولِهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا.
ای صاحب جلال و بزرگواری و درود خدا بر محمد پیامبرش و بر آل پاکش باد و سلام بسیار بر ایشان باد.
این مناجات از مناجات های پرارزش ائمه (علیهم السلام) است و دارای مضامین عالییه ای است که در هر وقت حضور
قلبی باشد، خواندن آن و فکر کردن در مفاهیم آن، مناسب است.

شب اول ماه

برای شب اول ماه در کتاب «اقبال» نمازهای زیادی ذکر شده است که از جمله آن، ۱۲ رکعت نماز است (هر دو رکعت به
یک سلام) که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و ۱۵ مرتبه «توحید» خوانده می شود و از رسول خدا (ص) پاداش فراوانی
برای این نماز ذکر شده است.

روز اول ماه

روزه این روز فضیلت فراوانی دارد و از امام صادق (ع) نقل شده است که هر کس روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد،
بهشت بر او واجب می شود و «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» از رسول خدا (ص) نقل کرده است که هر کس سه
روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد و شب هایش را قیام کند و دو رکعت نماز بگذارد که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و
یازده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند، خداوند شرّ اهل آسمان و زمین و شرّ ابلیس و هر سلطه ستمگری را از او
برطرف سازد و خداوند گناهان فراوانی را از او می آمرزد.

روز سوم ماه

این روز بنا بر نقل شیخ طوسی در «مصباح»، روز ولادت با سعادت حسین بن علی (ع) است. از «قاسم بن علاء
همدانی» وکیل امام حسن عسکری (ع) نامه ای رسید که در آن آمده بود: مولای ما امام حسین (ع) در روز پنجشنبه،
سوم شعبان متولد شد، لذا آن روز را روزه بگیر و این دعا را بخوان:
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْمَوْلُودِ فِي هَذَا الْيَوْمِ، الْمَوْعُودِ بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ اسْتِهْلَالِهِ وَوَلَادَتِهِ،
خدایا از تو خواهم به حق مولود در این روز آن مولودی که به او وعده شهادت داده شده بود پیش از این که بانگش در این
دنیا بلند شود و به دنیا آید

بَكْنَةُ السَّمَاءِ وَمَنْ فِيهَا، وَالْأَرْضُ وَمَنْ عَلَيْهَا، وَلَمَّا يَطَأُ لَابَتَيْهَا، قَتِيلَ الْعَبْرَةِ، وَسَيِّدِ الْأَسْرَةِ،
آسمان ها و هر که در آنها است و زمین و هر که بر آن است برایش گریستند پیش از آن که قدم در این جهان گذارد کشته
اشک و آه و آفای طایفه بشر
الْمَمْدُودِ بِالنَّصْرَةِ يَوْمَ الْكُرَّةِ، الْمَعْوُضِ مِنْ قَتْلِهِ أَنَّ الْأَيِّمَةَ مِنْ تَسْلِيهِ، وَالشِّفَاءَ فِي ثُرَيْبِهِ،
آن کس که در روز رجعت به یاری مدد شده و آن که پاداش کشته شدنش این بود که امامان از نسل اویند و درمان در
ترت او است

وَالْقَوْرَ مَعَهُ فِي أَوْبَتِهِ، وَالْأَوْصِيَاءَ مِنْ عَيْرَتِهِ، بَعْدَ قَائِمِهِمْ وَعَيْبَتِهِ،
و پیروزی در زمان رجعت با او و اوصیا از عترت اوست پس از حضرت قائم و پس از دوران غیبتش
حَتَّى يُدْرِكُوا الْأَوْتَارَ، وَيَتَأَزُّوا النَّارَ، وَيَبْرُضُوا الْجَبَّارَ، وَيَكُونُوا خَيْرَ أَنْصَارِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ، مَعَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ،
تا این که انتقام گیرند و خون ها را باز گیرند و خدای جبار را خشنود سازند و بهترین یاران دین خدا باشند درود خدا بر

ایشان در هر زمان که رفت و آمد دارد شب و روز
اللَّهُمَّ فَيَحْفَظُهُمُ إِلَيْكَ أَتَوَسَّلُ، وَأَسْتَلُّ سُؤَالَ مُعْتَرِفٍ مُعْتَرِفٍ،

خدایا پس به حق ایشان به سوی تو دست نیاز دراز کنم و از تو خواهم خواستن شخص گنه کار اعتراف کننده
مُسِيئٍ إِلَى تَفْسِيهِ مِمَّا قَرَّطَ فِي يَوْمِهِ وَأَمْسِيهِ، يَسْتَلُّكَ الْعِصْمَةَ إِلَى مَحَلِّ رَمْسِيهِ،
بدکردار به نفس خویش از کوتاهی هایی که در امروز و دیروزش کرده و اکنون از تو پناه خواهد تا هنگام رفتن در گور
اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعِزَّتِيهِ، وَأَحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ، وَبَوِّئْنَا مَعَهُ دَارَ الْكَرَامَةِ، وَمَحَلَّ الْإِفَامَةِ،
خدایا پس درود فرست بر محمد و عترتش و ما را در زمره او محشور گردان و جای ده ما را با او در خانه کرامت (بهشت) و
جایگاه ماندن همیشگی

اللَّهُمَّ وَكَمَا أَكْرَمْتَنَا يَمَعْرِفَتِهِ فَأَكْرَمْنَا بِرُفْقَتِهِ، وَأَرْزُقْنَا مُرَافَقَتَهُ وَسَابِقَتَهُ،
خدایا چنانچه ما را به شناختنش گرامی داشتی هم چنان ما را به نزدیک شدن با او گرامی دار و رفاقت و سابقه داشتن
با او را روزی ما گردان

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يُسَلِّمُ لَامْرِهِ، وَيَكْثُرُ الصَّلَاةَ عَلَيَّ عِنْدَ ذِكْرِهِ، وَعَلَى جَمِيعِ أَوْصِيَائِهِ وَأَهْلِ أَصْفِيَائِهِ،
و بگردان ما را از کسانی که تسلیم دستور اویند و هنگام بردن نامش بسیار بر او درود فرستند و بر همه اوصیا و خاندان
برگزیده اش

الْمَمْدُودِينَ مِنْكَ بِالْعَدَدِ الْإِثْنَى عَشَرَ، الْجُومِ الرَّهْرِ، وَالْحَجَّجِ عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ،
که یاری شده اند از جانب تو به عدد دوازده، آن ستارگان درخشان و حجت های تو بر تمامی افراد بشر
اللَّهُمَّ وَهَبْ لَنَا فِي هَذَا الْيَوْمِ خَيْرَ مَوْهَبَةٍ، وَأَنْجِحْ لَنَا فِيهِ كُلَّ طَلِبَةٍ، كَمَا وَهَبْتَ الْحُسَيْنَ لِمُحَمَّدٍ جَدِّهِ،
خدایا و ببخش به ما در این روز بهترین بخشش ها را و برآور برای ما در این روز هر خواهشی را چنانچه حسین را به
محمد جدش بخشیدی

وَعَادَ فُطْرُسُ يَمَهْدِيهِ، فَتَحَنُّ عَائِدُونَ يَقْبِرُوهُ مِنْ بَعْدِهِ، تَشْهَدُ ثَرْبَتَهُ، وَنَتَنظِرُ أَوْبَتَهُ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.
و فطرس به گهواره حسین پناه برد و ما پناهنده به قبر او هستیم پس از شهادت او بالای تربتش آمده و چشم به راه
رجعت او هستیم اجابت کن ای پروردگار جهانیان.

پس از آن، این دعا را که به دعای امام حسین (ع) معروف است می خوانی. این دعا آخرین دعایی است که آن حضرت
در روز عاشورا (همان روزی که دشمنانش زیاد بودند) خواند:

اللَّهُمَّ أَنْتَ مُتَعَالَى الْمَكَانِ، عَظِيمُ الْجَبْرُوتِ، شَدِيدُ الْمِحَالِ، غَنِيٌّ عَنِ الْخَلَائِقِ،
خدایا تویی و الامکان و بزرگ جبروت و سخت نیرو و بی نیاز از خلایق
عَرِيضُ الْكِبْرِيَاءِ، قَادِرٌ عَلَى مَا تَشَاءُ، قَرِيبُ الرَّحْمَةِ، صَادِقُ الْوَعْدِ، سَائِعُ الْبِعْمَةِ،
دارای بزرگی پهناور، توانای بر هر چه خواهی، نزدیک مهر، راست وعده، فراوان نعمت،
حَسَنُ الْبَلَاءِ، قَرِيبٌ إِذَا دُعِيَ، مُحِيطٌ بِمَا خَلَقْتَ، قَائِلُ التَّوْبَةِ لِمَنْ تَابَ إِلَيْكَ،
نیکو آزمایش، نزدیک هرگاه خوانده شوی محیط به هر چه آفریده ای توبه پذیر برای آن کس که به سویت توبه کند
قَادِرٌ عَلَى مَا أَرَدْتَ، وَمَذْرُوكٌ مَا طَلَبْتَ، وَشَاكِرٌ إِذَا شُكِرْتَ، وَذَكُورٌ إِذَا ذُكِرْتَ،
توانا بر هر چه اراده کنی و بدست آورده آنچه بجویی و سپاس پذیر هرگاه سپاس شوی و یاد کنی هنگامی که یادت کنند
أَدْعُوكَ مُحْتَاجًا، وَأَرْعَبُ إِلَيْكَ فَقِيرًا، وَأَفْرَعُ إِلَيْكَ خَائِفًا،

می خوانمت نیازمندانه و توجه کنم بسویت فقیرانه و پناه آرم بسویت خائفانه
وَ أَبْكَى إِلَيْكَ مَكْرُوبًا، وَأَسْتَعِينُ بِكَ ضَعِيفًا، وَأَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ كَافِيًا...

و گریه کنم به درگاهت از روی غمزدگی و ملولانه کمک جویم بوسیله تو ناتوانانه و توکل کنم بر تو کفایت خواهانه.

شب سیزدهم ماه

شب سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم، «لیالی بیض» یعنی شب های روشن، نامیده می شود. برای این شب ها اعمالی
است که در اعمال ماه رجب بیان شد.

شب نیمه شعبان

این شب، شب بسیار مبارکی است و برای این شب چند عمل است:
اول: غسل است که طبق روایتی از امام صادق (ع) سبب تخفیف گناهان است.

دوم: احیای این شب است، به نماز و دعا و استغفار. در روایتی که حضرت امیرمؤمنان (ع) از رسول خدا (ص) نقل می
کند آمده است: «هنگامی که شب نیمه شعبان فرا می رسد آن را به عبادت به سر برید و روزش را روزه بدارید، زیرا از
اول تا آخر این شب، از جانب خداوند ندا می آید: آیا استغفار کننده ای هست که از گناهان خویش آمرزش طلبید، تا
گناهان او را بیامرزم؟ آیا کسی هست که طلب روزی کند و من روزی او را وسعت بخشم؟». همچنین در روایتی آمده
است که جبرئیل به رسول خدا (ص) گفت: هر کس این شب را به تسبیح و تکبیر و دعا و نماز و استغفار و... احیا
بدارد، خداوند گناهانش را می آمرزد، و جایگاه و منزل او بهشت خواهد بود... ای محمد! این شب را احیا بدار، و به
امنت فرمان ده آن را احیا دارند. جبرئیل پس از بیان فضایل دیگری برای این شب، در پایان گفت: محروم واقعی کسی
است که از خیر و برکت این شب محروم باشد! از امام زین العابدین (ع) نیز احیای این شب نقل شده است. همچنین در

روایتی از رسول خدا (ص) نقل شده است که هر کس این شب را احیا بدارد، در آن روز که قلب ها می میرد، قلبش نخواهد مرد.

سوم: زیارت امام حسین (ع) در این شب از افضل اعمال است، و باعث آمرزش گناهان است.
چهارم: خواندن این دعاست که جناب «سید بن طاووس» و «شیخ طوسی» آن را نقل کرده اند و به منزله زیارت امام زمان (علیه السلام) است:

اللَّهُمَّ يَحَقُّ لِيَلْتِنَا هَذِهِ وَمَوْلُودَهَا وَحَجَّتِكَ، وَمَوْعُودَهَا الَّتِي قَرَنْتَ إِلَى قَضَائِهَا فَضْلًا،
خدایا به حق این شبی که ما در آنیم و به حق آن کس که در آن به دنیا آمده و حجت و موعود آن که همراه کردی به فضیلت این شب فضیلت دیگری
قَتَمْتَ كَلِمَتَكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِكَ، وَلَا مُعَقِّبَ لِآيَاتِكَ،
و بدین سبب تمام شد کلمه تو براستی و عدالت تغییر دهنده ای برای کلمات تو نیست و پس زنده ای برای آیات تو نیست

ثَوْرِكَ الْمُتَالِقُ، وَضِيَاؤُكَ الْمُشْرِقُ، وَالْعَلَمُ النُّورُ فِي طَخْيَاءِ الدِّيَّجُورِ، الْغَائِبُ الْمَسْتُورُ،
آن نور درخشانت و آن روشنی فروزانت و آن نشانه نورانی در شب تاریک ظلمانی آن پنهان غایب از انظار
جَلَّ مَوْلِدُهُ، وَكُرَّمَتْ مَحِيدُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ شَهَدَةُ، وَاللَّهُ نَاصِرُهُ وَمُؤَيَّدُهُ إِذَا أَنْ مِيعَادُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ أَمْدَادُهُ،
که ولادتش بزرگ و کریم الاصل بود و فرشتگان گواهان اویند و خدا یاور و کمک کار اوست در آن هنگام که وعده اش برسد و فرشتگان مددکارش باشند

سَيِّفُ اللَّهِ الَّذِي لَا يَنْبُو، وَتَوْرَةُ الَّذِي لَا يَخْبُو، وَذُو الْجِلْمِ الَّذِي لَا يَصْبُو،
آن شمشیر برنده خدا که گند نشود و نور او که خاموش نگردد و بردباری که کار بی رویه انجام ندهد
مَدَارُ الدَّهْرِ، وَتَوَامِسُ الْعَصْرِ، وَوَلَاةُ الْأَمْرِ، وَالْمَنْزَلُ عَلَيْهِمْ مَا يَنْزَلُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ،
چرخ روزگار بخاطر او گردش کند و او و پدران معصومش نوامیس هر عصر و والیان امر خدایند در شب قدر آنچه نازل شود بر ایشان نازل گردد

وَاصْحَابُ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ، تَرَاجِمَةٌ وَحْيِهِ، وَوَلَاةُ أَمْرِهِ وَتَهْيِهِ،
و آنهایند صاحبان حشر و نشر و مفسران وحی خدا و سرپرستان امر و نهی او
اللَّهُمَّ قَضَلْ عَلَى خَاتِمِهِمْ وَقَائِمِهِمْ، الْمَسْتُورِ عَنِ عَوَالِمِهِمْ، وَأَذْرِكْ بِنَا أَيَّامَهُ، وَظَهْرَهُ وَقِيَامَهُ،
خدایا پس درود فرست بر خاتم ایشان و قائمشان که در پس پرده است از عوالم آنها و ما را به روزگار او و زمان ظهور و قیامش برسان

وَاجْعَلْنَا مِنْ أَنْصَارِهِ، وَأَقْرِنْ تَارَنَا بِتَارِهِ، وَاكْتُبْنَا فِي أَعْوَابِهِ وَخَلْصَاتِهِ،
و از جمله یارانش قرارمان ده و خونخواهی ما را به خونخواهی او مقرون گردان و نام ما را در زمره یاران و مخصوصانش ثبت فرما

وَاحْنِنَا فِي دَوْلَتِهِ نَاعِمِينَ، وَبِصُحْبَتِهِ غَانِمِينَ، وَبِحَقِّهِ قَائِمِينَ، وَمِنْ السُّوءِ سَالِمِينَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،
و ما را در دولتش شادکام و متنعم و به هم نشینیش بهره مند و به گرفتن حفش پا بر جا بدار و از بدی ها بر کنارمان کن
ای مهربان ترین مهربانان
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ، وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الصَّادِقِينَ، وَعِزَّتِهِ النَّاطِقِينَ،
و ستایش خاص خدا پروردگار جهانیان است و درودهای او بر آقای ما محمد خاتم پیمبران و مرسلین و بر خاندان راستگو و عترت حقگویش باد

وَالْعَنْ جَمِيعَ الظَّالِمِينَ، وَاحْكُمْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ.
و از رحمت خود دور ساز تمام ستمکاران را و میان ما و ایشان داوری کن ای محکم ترین حکم کنندگان.
پنجم: «شیخ طوسی» از اسماعیل بن فضل هاشمی روایت کرده که گفت: حضرت صادق (ع) این دعا را به من تعلیم داد تا آن را در شب نیمه شعبان بخوانم:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، الْخَالِقُ الرَّازِقُ، الْمُخَيِّ الْمُمِيتُ،
خدایا تویی زنده پاینده والای بزرگ آفریننده و روزی دهنده زنده کننده و میراننده
الْبَدِيءُ الْبَدِيعُ، لَكَ الْجَلَالُ وَلَكَ الْقَضْلُ، وَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الْمَنْ،
آغاز کننده و پدید آرنده، برای توست بزرگی و فضیلت و از آن توست ستایش و نعمت
وَلَكَ الْجُودُ وَلَكَ الْكَرَمُ، وَلَكَ الْأَمْرُ وَلَكَ الْمَجْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ،
و از آن توست جود و بزرگواری و از توست فرمان و شوکت و خاص تو است سپاسگزاری

وَحَدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، يَا وَاحِدٌ يَا أَحَدٌ، يَا صَمَدٌ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ،
که یگانه ای و شریکی برایت نیست ای یگانه ای یکتا ای بی نیاز ای که فرزندی ندارد و فرزند کسی نباشد و نیست
برایش همتایی هیچ کس
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي، وَآغْفِنِي مَا أَهَمَّنِي،

درد فرست بر محمد و آل محمد و پیامر مرا و به من رحم کن و کفایت کن از من آنچه فکر مرا به خود مشغول کرده و اقض دینی، و وَسَّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي، قَاتِكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ كُلِّ أَمْرٍ حَكِيمٍ تَفْرُقُ، و قرصم را ادا کن و در روزیم گشایش ده زیرا که تو در این شب هر کار محکمی را از هم جدا کنی و مَنْ تَشَاءُ مِنْ خَلْقِكَ تَرْزُقْ، قَارُزُقُنِي وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ، و هر یک از مخلوقات خود را بخواهی روزی دهی پس روزیم ده که تو بهترین روزی دهندگانی قَاتِكَ فُلْتِ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَائِلِينَ النَّاطِقِينَ: وَاسْتَلُوا اللَّهَ مِنْ قَضِيهِ. فَمِنْ قَضِيكَ أَسْتَلُّ، زیرا تو خود گفتی و تو بهترین گویندگان و ناطقان هستی که فرمودی «از خدا بخواهید از فضل او» پس من از فضل تو می خواهم و إِيَّاكَ قَصَدْتُ، وَأَبْنُ نَبِيِّكَ اعْتَمَدْتُ، وَلَكِنْ رَجَوْتُ، قَارُحَمْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، و تو را قصد کردم و به فرزند پیمبرت اعتماد کردم و از تو امیدوارم پس به من رحمت کن ای مهربان ترین مهربانان. ششم: این دعا را بخواند که حضرت رسول (ص) در این شب می خواندند: اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعْصِيَتِكَ، خدایا بهره ما کن از ترس خود بدان اندازه که حائل شود میان ما و نافرمانیت و مِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ رِضْوَانَكَ، وَمِنْ الْيَقِينِ مَا يَهُونُ عَلَيْنَا بِهِ مُصِيبَاتُ الدُّنْيَا، و از اطاعت خویش بدان مقدار که ما را به خشنودی و رضوان تو برساند و از یقین بدان حد که بوسیله آن ناگواری های دنیا بر ما آسان گردد اللَّهُمَّ أَمِّعْنَا يَا سَمَاعِنَا وَأَبْصَارَنَا وَقُوتَنَا مَا أَحْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، خدایا ما را به گوش هایمان و دیده هامان و نیرویمان تا زنده ایم بهره مند ساز و آن را وارث ما گردان و اجْعَلْ ثَارَنَا عَلَيَّ مَنْ ظَلَمْنَا، وَأَنْصُرْنَا عَلَيَّ مَنْ عَادَانَا، وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، و خون ما را به گردن کسی انداز که بر ما ستم کرده و یاری ده ما را بر کسی که با ما دشمنی کند و مصیبت ما را در دینمان قرار مده وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا، وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا، وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا، يَرْحَمْتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، و دنیا را بزرگترین اندوه ما قرار مده و نیز آخرین حد دانش ما قرارش مده و مسلط مکن بر ما کسی را که بر ما رحم نکند به رحمت ای مهربان ترین مهربانان. هفتم: صلوات هر روز ماه شعبان (که در وقت ظهر خوانده می شود) را بخواند. هشتم: دعای کمیل را که حضرت علی (ع) در این شب آن را به کمیل تعلیم داد، بخواند. نهم: در این شب صد مرتبه بگوید: سبحان الله و صد مرتبه بگوید: الحمد لله و صد مرتبه بگوید: الله اکبر و صد مرتبه بگوید: لا إله إلا الله که طبق روایتی از امام باقر (ع) هرکس چنین کند، خداوند گناهان گذشته او را ببامرزد و حاجت های دنیوی و اخروی او را برآورده سازد. دهم: مرحوم «شیخ طوسی» از «ابویحیی» روایتی را نقل می کند که می گوید: به مولایم امام صادق (ع) عرض کردم: بهترین دعا، در این شب کدام است؟ فرمود: وقتی که نماز عشا را بجا آوردی، دو رکعت نماز بگزار و در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «قل یا ایها الکافرون» و در رکعت دوم، سوره «حمد» و سوره «توحید» را بخوان، پس از نماز، ۳۳ مرتبه بگو: سبحان الله ۳۳ مرتبه الحمد لله و ۳۴ مرتبه الله اکبر. آنگاه بگو: يَا مَنْ إِلَيْهِ مَلَجُ الْعِبَادِ فِي الْمُهَمَّاتِ، وَإِلَيْهِ يَفْرَعُ الْخَلْقُ فِي الْمُلْهَمَاتِ، ای که به سوی اوست پناه بندگان در کارهای اندوه خیز و به سوی او پناه برند خلائق در پیش آمدهای ناگوار یا عَالِمَ الْجَهْرِ وَالْخَفِيَّاتِ، وَيَا مَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَوَاطِرُ الْأَوْهَامِ وَتَصَرَّفُ الْخَطَرَاتِ، ای دانای آشکار و نهان و ای که بر او پنهان نماند اندیشه هایی که در دل ها افند و تصرف کردن آن خاطرات یا رَبِّ الْخَلَائِقِ وَالْبَرِيَّاتِ، يَا مَنْ يَبْدُو مَلَكُوتُ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَوَاتِ، ای پروردگار خلائق و آفریدگان ای که ملکوت زمین ها و آسمان ها بدست اوست أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أُمَّتُ إِلَيْكَ يَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، تویی خدایی که معبودی جز تو نیست بسویت توسل جویم به کلمه «لا اله الا انت» قِيلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، إِيْحَمْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِمَّنْ تَطَّرَتْ إِلَيْهِ قَرَحَمْتُهُ، وَسَمِعَتْ دُعَاءَهُ قَاجَبْتُهُ، پس ای خدایی که معبودی جز تو نیست بگردان مرا در این شب از کسانی که بسویش نگریسته و مورد رحم خویش قرارش داده و دعایش شنیده و اجابت کرده وَعَلِمْتَ اسْتِفَالَتَهُ قَاقَلْتَهُ، وَتَجَاوَزْتَ عَنْ سَالِفِ خَطِيئَتِهِ، وَعَظِيمِ جَرِيرَتِهِ، و پشیمانیش را دانسته پس او را پذیرفته ای و از خطاهای گذشته اش و گناه بزرگش در گذشته ای فَقَدِ اسْتَجَرْتُ بِكَ مِنْ ذُنُوبِي، وَلَجَّاتُ إِلَيْكَ فِي سِتْرِ عُيُوبِي، پس من از گناهانم به تو پناهانده شده و به تو ملتجی گشته ام در این که عیوبم را ببوشانی اللَّهُمَّ فَجُدْ عَلَيَّ بِكَرَمِكَ وَقَضِّكَ، وَأَحْطِطْ خَطَايَايَ بِحِلْمِكَ وَعَفْوِكَ، وَتَعَمَّدْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِسَائِغِ كَرَامَتِكَ، خدایا پس جود کن بر من به کرم خود و فضلت و بریز خطاهای مرا به بردباری و گذشت خویش و فراگیر مرا در این شب به

فراوان کرمت

وَاجْعَلْنِي فِيهَا مِنْ أَوْلِيَّائِكَ الَّذِينَ اجْتَبَيْتَهُمْ لِطَاعَتِكَ، وَاخْتَرْتَهُمْ لِعِبَادَتِكَ، وَجَعَلْتَهُمْ خَالِصَتَكَ وَصَفْوَتَكَ،
و بگردان مرا در این شب از آن دوستانت که آنان را برای طاعت خویش برگزیده و برای پرستش انتخاب فرمودی و ایشان را جزء خاصان درگاه و برگزیدگان قراردادی

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ سَعَدَ جَدَّهُ، وَتَوَقَّرَ مِنَ الْخَيْرَاتِ حَظَّهُ،

خدایا بدار مرا از آن کسانی که کوششش به جایی رسیده و از نیکی ها بهره فراوان نصیبش گشته و اجعلنی مِمَّنْ سَلِمَ قَنَعِمَ، وَفَارَ قَنَعِمَ، وَكَفِنِي شَرَّ مَا أَسْلَفْتُ،

و بگردانم از آنان که تندرست شده و متنعم و رستگار و بهره مند گشته و کفایت کن مرا از شر آنچه کرده ام و اعصمنی مِنَ الْإِزْدِيَادِ فِي مَعْصِيَتِكَ، وَحَبِّبْ إِلَيَّ طَاعَتَكَ، وَمَا يُقَرِّبُنِي مِنْكَ، وَزَيِّلْنِي عِنْدَكَ،

و نگاهم دار از افزودن در نافرمانیت و دوست گردان نزد من فرمانبرداریت را و آنچه مرا به تو نزدیک و مقرب درگاهت گرداند سیدی إِلَيْكَ يَلْجَأُ الْهَارِبُ، وَمِنْكَ يَلْتَمِسُ الطَّالِبُ، وَعَلَى كَرَمِكَ يُعَوَّلُ الْمُسْتَقِيلُ التَّائِبُ،

آقای من به سوی تو پناه آرد شخص گریز پای و از تو عاجزانه طلب کند جوینده و بر کرم تو تکیه کند شخص عذرخواه و توبه کننده

أَدَّبْتَ عِبَادَكَ بِالتَّكْرُمِ، وَأَنْتَ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ، وَأَمَرْتَ بِالْعَفْوِ عِبَادَكَ، وَأَنْتَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ،

ادب کردی بندگانت را به کرم و رزق به آنها و تو کریم ترین کریمانی و تو خود به بندگانت دستور گذشت دادی و خود آمرزنده و مهربانی

اللَّهُمَّ فَلَا تَحْرَمْنِي مَا رَجَوْتُ مِنْ كَرَمِكَ، وَلَا تُؤْسِنِي مِنْ سَائِغِ نِعَمِكَ،

خدایا پس مرا از آنچه از کرمت امید دارم محروم مکن و از نعمت های ریزانت مأیوسم مدار

وَلَا تُخَيِّبْنِي مِنْ جَزِيلِ قِسْمِكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ لِأَهْلِ طَاعَتِكَ، وَاجْعَلْنِي فِي جَنَّةٍ مِنْ شِرَارِ بَرِّيَّتِكَ،

و از بهره های فراوانت که در این شب برای فرمانبردارانت مقرر داشته ای بی بهره ام مساز و مرا در پناهگاه محکمی از آزار مخلوقات ضرورت قرار ده

رَبِّ إِنِّ لَمْ أَكُنْ مِنْ أَهْلِ ذَلِكَ، فَأَنْتَ أَهْلُ الْكَرَمِ وَالْعَفْوِ وَالْمَغْفِرَةِ، وَجُدْ عَلَيَّ يَمَا أَنْتَ أَهْلُهُ لَا يَمَا أَسْتَجِئُهُ،

پروردگارا اگر من چنین شایستگی ندارم ولی تو شایسته کرم و گذشت و آمرزشی و فرو ریز بر من بدانچه تو شایسته آنی نه بدانچه من سزاوار آنم

فَقَدْ حَسُنَ ظَنِّي بِكَ، وَتَحَقَّقَ رَجَائِي لَكَ، وَعَلَيْقْتُ نَفْسِي بِكَرَمِكَ، فَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَأَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ،

زیرا برآستی گمان من نیک است و امیدم درباره تو محکم شده و جانم به سر رشته کرم تو آویخته است پس تویی مهربان ترین مهربانان و کریم ترین کریمان

اللَّهُمَّ وَأَخْصِنِي مِنْ كَرَمِكَ يَجْزِلِ قِسْمِكَ، وَأَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ،

خدایا مرا مخصوص بدار از کرم خویش به بهره های فراوان و تقسیم های شایان و از کیفر تو به عفو پناه می برم و اَعْفِرْ لِي الدَّنْبَ الَّذِي يَخِيسُ عَلَيَّ الْخُلُقَ، وَيُضَيِّقُ عَلَيَّ الرَّزْقَ،

و بیامرز برایم آن گناهی را که عادت بد (مانند دروغ) را بر من حبس کند و روزی را بر من تنگ سازد

حَتَّى أَقُومَ بِصَالِحِ رِضَاكَ، وَأَنْعَمَ بِجَزِيلِ عَطَائِكَ، وَأَسْعَدَ بِسَائِغِ نِعْمَائِكَ،

تا من به خشنودی شایسته تو اقدام کنم و به عطای فراوانت متنعم گردم و به نعمتهای بسیار خوشبخت شوم

فَقَدْ لُدْتُ بِحَرَمِكَ، وَتَعَرَّضْتُ لِكَرَمِكَ، وَأَسْتَعْدْتُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَبِحِلْمِكَ مِنْ عَصِيَّتِكَ،

زیرا من به آستان تو پناه آوردم و به کرم تو آویختم و به گذشت تو پناه جستم از ترس کيفرت و به بردباریت پناه جستم از خشم

فَجُدْ يَمَا سَأَلْتُكَ، وَأَيْلُ مَا التَّمَسْتُ مِنْكَ، أَسْأَلُكَ بِكَ لَا يَشِيءُ هُوَ أَعْظَمُ مِنْكَ.

پس به من عطا کن آنچه را از تو خواستم و به من برسان آنچه را از تو خواهش کردم تو را به خودت سوگند دهم چون چیزی از تو بزرگ تر نیست.

سپس به سجده می روی و ۲۰ مرتبه می گویی: يَا رَبِّ وَهْفَ مَرْتَبَةٍ يَا أَللَّهُ وَهْفَ مَرْتَبَةٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ ۱۰ مرتبه: مَا سَاءَ اللَّهُ وَ ۱۰ مرتبه لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. آنگاه صلوات می فرستی بر پیغمبر و آل او (علیهم السلام) و از خدا حاجت خود را می طلبی. به خدا سوگند! اگر کسی با انجام این عمل، از خدا حاجت بطلبد، هرچند بسیار فراوان باشد خداوند آن را به کرم و فضل گسترده اش برآورده می سازد.

یازدهم: «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس»، فرموده اند، در این شب این دعا را بخواند.

إِلَهِي تَعَرَّضْتُ لَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ الْمُتَعَرَّضُونَ، وَقَصَدْتُكَ فِيهَا الْقَاصِدُونَ، وَأَمَّلَ قَضْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ الطَّالِبُونَ، وَلَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ تَقَاتٌ وَجَوَائِزٌ، وَعَطَايَا وَمَوَاهِبٌ، تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ، وَتَمْنَعُهَا مَنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةَ مِنْكَ، وَهَذَا آتَا ذَا عُبَيْدُكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ، الْمُؤْمِلُ قَضْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ، فَإِنْ كُنْتُ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ، وَعَدَدْتَ عَلَيْهِ يَعَاذَةُ مِنْ عَطْفِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ وَأَبُو مُحَمَّدٍ، الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، الْخَيْرِينَ الْفَاضِلِينَ، وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَصَلِّ اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَأَوْلِيهِ الطَّاهِرِينَ، وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا، إِنَّ اللَّهَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَ، قَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

دوازدهم: بعد از هر دو رکعت از نماز شب و شفع و بعد از دعاهای نماز وتر، دعاهایی را که مرحوم «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس» نقل کرده اند را بخواند.

سیزدهم: سجده ها و دعاهایی که از رسول خدا (ص) روایت شده است را بخواند. از جمله، در روایتی که «ابان بن تغلب» از امام صادق (علیه السلام) نقل کرده است، چنین آمده: شب نیمه شعبان داخل شد و آن شب رسول خدا (ص) نزد یکی از همسران خود بود؛ وقتی که شب به نیمه رسید آن حضرت از بستر برای عبادت برخاست؛ همسرش در پی آن حضرت روان شد، در حالی که خود را به چادرش پیچیده بود و در جستجوی آن حضرت بود؛ ناگاه رسول خدا (ص) را در سجده یافت، که مثل جامه ای به زمین چسبیده بود. به حضرت نزدیک شد، شنید که آن حضرت در سجده خود می گوید:

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخَيَالِي، وَآمَنَ يَكْفُؤَادِي، هَذِهِ يَدَايَ وَمَا جَنَيْتُهُ عَلَى نَفْسِي، يَا عَظِيمُ تُرْجِي لِكُلِّ عَظِيمٍ، إِغْفِرْ لِي الْعَظِيمَ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الرَّبُّ الْعَظِيمُ

آنگاه سر خود را بلند کرد و سپس به سجده رفت و عرض کرد:

أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ، وَأَنْكَشَقْتَ لَهُ الظُّلُمَاتِ، وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، مِنْ فَجَاءَةِ نَقْمَتِكَ، وَمِنْ تَخْوِيلِ عَافِيَتِكَ، وَمِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا نَقِيًّا نَقِيًّا، وَمِنْ الشَّرِكِ بَرِيئًا، لَا كَافِرًا وَلَا شَقِيًّا

آنگاه دو طرف روی خود را به خاک گذاشت و گفت:

عَقَرْتُ وَجْهِي فِي التُّرَابِ، وَحَقَّ لِي أَنْ أَسْجُدَ لَكَ.

مالیدم به خاک رویم را و بر من سزاست که برایت سجده کنم.

چهاردهم: نماز جناب جعفر طیار را بجا آورد.

پانزدهم: نمازهای فراوانی برای شب نیمه شعبان وارد شده است که آنها را بجا آورد از جمله گروهی از افراد مورد وثوق و اعتماد از امام باقر و امام صادق (علیهما السلام) روایت کرده اند که فرمودند: وقتی که شب نیمه شعبان می شود، چهار رکعت نماز بجا آور (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت، حمد یک مرتبه و قل هو الله احد را صد مرتبه بخوان و پس از پایان چهار رکعت بگو:

اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ قَقِيرٌ، وَمِنْ عَذَابِكَ خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلْ إِسْمِي، وَلَا تُعَيِّرْ جِسْمِي، وَلَا تُجْهِدْ بِلَانِي، وَلَا تُشْمِتْ بِي أَعْدَائِي، أَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عِقَابِكَ، وَأَعُوذُ بِرَحْمَتِكَ مِنْ عَذَابِكَ، وَأَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوذُ بِمِنْكَ، جَلَّ تَنَاوُكَ، أَنْتَ كَمَا أَنْتَ عَلَى تَفْسِيكَ، وَقَوْفَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ.

روز نیمه شعبان

روز ولادت باسعادت امام دوازدهم حضرت مهدی، حجة بن الحسن صاحب الزمان (عج) است. بسیار شایسته است که شیعیان، در شب و روز نیمه شعبان، با تشکیل محافل و مجالس، و برپایی سخنرانی ها، درباره عظمت این روز و وجود مقدس امام زمان (ع) و شرایط انتظار آن حضرت، و دعا برای تعجیل در ظهورش و دفع شبهات دشمنان و ناآگاهان، آن را گرمی بدارند؛ ولی در همه این موارد از کارهای نامناسب و خلاف شرع بپرهیزند و عبادت را با گناه آلوده نسازند.

اعمال پایانی ماه شعبان

الف) از امام صادق (ع) نقل شده است که هر کس سه روز از آخر ماه شعبان را روزه بگیرد و به ماه مبارک رمضان متصل سازد، خداوند متعال ثواب روزه دو ماه متوالی را برای او بنویسد.

ب) اباضلت هروی می گوید: جمعه آخر ماه شعبان خدمت امام رضا (ع) رسیدم. حضرت فرمود: ای اباضلت! اکثر ماه شعبان رفت و امروز جمعه آخر ماه است، پس تقصیرها و کوتاهی های گذشته را در بقیه این ماه جبران کن، و به آنچه برای تو سودمند است روی آور؛ بسیار دعا کن و استغفار نما و قرآن را بسیار تلاوت کن و از گناهان خود توبه نما، تا وقتی که ماه رمضان داخل می شود، خود را برای خدا خالص ساخته باشی و هر دین و امانتی بر عهده داری، ادا کن و کینه هر کس که در دل داری بیرون نما و گناهانی را که انجام می دادی ترک کن و از خدا بترس و در امور پنهان و آشکار خود بر خدا توکل نما، که هر کس بر خدا توکل کند، خداوند امور او را کفایت می نماید، و در بقیه این ماه این دعا را بسیار بخوان: اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ تَكُنْ عَقَرْتَ لَنَا فِيمَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ، فَاعْفِرْ لَنَا فِيمَا بَقِيَ مِنْهُ. خدایا اگر در آن قسمت از ماه شعبان که گذشته ما را نیامرزیده ای در آن قسمت که از این ماه مانده بیمارزمان امام (ع) در ادامه فرمود: خداوند به احترام و عظمت ماه مبارک رمضان، بنده های بسیاری را در ماه شعبان از آتش جهنم آزاد می گرداند.

ج) دعای شب آخر ماه شعبان و اول ماه رمضان. حارث بن مغیره نضری از امام صادق (ع) روایت کرده است که آن حضرت در شب آخر ماه شعبان و شب اول ماه رمضان این دعا را می خواند:

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ الْمُبَارَكَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ قَدْ حَضَرَ،

خدایا این ماه مبارکی که قرآن در آن نازل گشته آن قرآنی که راهنمای مردم گردیده و نشانه های روشنی از راهبری و جدا کردن میان حق و باطل است فرا رسیده

فَسَلِّمْنَا فِيهِ وَسَلِّمْنَا لَنَا، وَتَسَلِّمْنَا مِثْلًا فِي يُسْرٍ مِنْكَ وَعَافِيَةٍ، يَا مَنْ أَخَذَ الْقَلِيلَ وَشَكَرَ الْكَثِيرَ، إِقْبَلْ مِنِّي الْيَسِيرَ،

پس ما را در این ماه سالم بدار و آن را در حال آسانی و تندرستی از ما بگیر ای که بگیرد اندک را و بسیار قدردانی کند، این طاعت اندک را از من بپذیر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ لِي إِلَى كُلِّ خَيْرٍ سَبِيلًا، وَمِنْ كُلِّ مَا لَا تُحِبُّ مَا زِعًا، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

خدایا از تو خواهیم که برای من بسوی هر کار خیری راهی و از هر چه دوست نداری سر را هم مانعی قرار دهی ای مهربان ترین مهربانان

یا مَنْ عَفَا عَنِّي وَعَمَّا خَلَوْتُ بِهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ، يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْنِي بِإِرْتِكَابِ الْمَعَاصِي، عَفْوَكَ عَفْوَكَ عَفْوَكَ يَا كَرِيمُ، ای که گذشتی از من و از آن کارهای زشتی که در پنهانی کردم ای که مرا به سبب دست زدن به گناهان نگیری گذشت، گذشت، گذشت تو را خواهانم ای بزرگوار

إِلَهِي وَعَظَمْتَنِي قَلَمٌ أَتَعَبُ، وَزَجَرْتَنِي عَن مَحَارِمِكَ فَلَمْ أَنْزَجِرْ، قَمَا عَذْرَى قَاعْفُ عَنِّي يَا كَرِيمُ، عَفْوَكَ عَفْوَكَ، خدایا مرا پند دادی ولی من پند نگرفتم و از کارهای حرام خود بازم داشتی ولی من باز نایستادم پس چه عذری به درگاهت دارم ای کریم از من گذشت کن که عفو و گذشتت را خواهانم

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ، خدایا از تو درخواست دارم آسودگی هنگام مرگ و گذشت در وقت حساب را

عَظْمَ الدُّنْبِ مِنْ عَبْدِكَ، فَلْيَحْسُنِ التَّجَاوُزُ مِنْ عِنْدِكَ، يَا أَهْلَ التَّقْوَى، وَيَا أَهْلَ الْمَغْفِرَةِ، عَفْوَكَ عَفْوَكَ، بزرگ است گناه از بنده ات پس باید گذشت از جانب تو نیز نیکو باشد ای شایسته پرهیزگاری و ای شایسته آمرزش عفو و گذشتت را خواهانم

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَإِبْنُ عَبْدِكَ، وَابْنُ أُمَّتِكَ، صَعِيفٌ فَقِيرٌ إِلَى رَحْمَتِكَ، خدایا من بنده و فرزند بنده و فرزند کنیز توأم ناتوان و نیازمند مهر تو هستم

وَأَنْتَ مُنْزِلُ الْغِنَى وَالْبَرَكَاتِ عَلَى الْعِبَادِ، فَاهْرُ مَقْتَدِرٌ، و تویی که دارایی و برکت بر بندگانت فرو فرستی و تو چیره و توانایی

أَحْصَيْتَ أَعْمَالَهُمْ، وَقَسَمْتَ أَرْزَاقَهُمْ، وَجَعَلْتَهُمْ مُحْتَطِقَةً أَلْسِنَتُهُمْ وَأَلْوَانَهُمْ، خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ، کارهای بندگانت را شماره داری و روزیشان را قسمت کرده و زبان ها و رنگهانشان را متفاوت کردی آفرینشی پس از آفرینش دیگر

وَلَا يَعْلَمُ الْعِبَادُ عِلْمَكَ، وَلَا يَقْدِرُ الْعِبَادُ قَدْرَكَ، وَكُنَّا فَقِيرٌ إِلَى رَحْمَتِكَ، و بندگانت دانش تو را ندارند و قدر تو را ندانند و همه ما نیازمند رحمت هستیم

فَلَا تَصْرِفْ عَنِّي وَجْهَكَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ صَالِحِي خَلْقِكَ فِي الْعَمَلِ وَالْأَمَلِ، وَالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ، پس ای خدا رو از من مگردان و مرا در کردار و آرزو و امور مربوط به قضا و قدر

اللَّهُمَّ ابْنِي خَيْرَ الْبَقَاءِ، وَأَفِينِي خَيْرَ الْفَنَاءِ عَلَى مَوْلَاةٍ أَوْلِيَايَكَ، وَمُعَادَاةٍ أَعْدَايَكَ، از شایستگان خلق خویش قرارم ده خدایا زنده ام بدار به بهترین وضع زندگی و بمیرانم به بهترین مردن (یعنی) با دوستی دوستانت و دشمنی با دشمنانت

وَالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ، وَالرَّهْبَةَ مِنْكَ، وَالْخُشُوعَ وَالْوَفَاءَ وَالتَّسْلِيمَ لَكَ، وَالتَّصَدِيقَ يَكْتَابِكَ، وَإِيبَاعَ سُنَّةِ رَسُولِكَ، و رغبت به درگاهت و ترس و خشوع از تو و وفاداری و تسلیم بودن در برابرت و تصدیق کردن کتاب تو (قرآن) و پیروی از روش پیغمبرت

اللَّهُمَّ مَا كَانَ فِي قَلْبِي مِنْ شَكٍّ أَوْ رَيْبَةٍ، أَوْ جُحُودٍ أَوْ قُنُوطٍ، أَوْ فَرَحٍ أَوْ بَدَخٍ أَوْ بَطَرٍ، خدایا آنچه در دل دارم از شک و تردید یا انکار یا ناامیدی یا خوشی یا گردن فرازی یا اسراف در خوشگذرانی

أَوْ خِيَلَاءٍ أَوْ رِيَاءٍ أَوْ سَمْعَةٍ، أَوْ شِيفَاقٍ أَوْ نِفَاقٍ، أَوْ كُفْرٍ أَوْ فُسُوقٍ، أَوْ عِصْيَانٍ أَوْ عَظَمَةٍ، أَوْ شَيْءٍ لَا تُحِبُّ، یا خودبینی یا خودنمایی یا شهرت جویی یا ایجاد دو دستگی یا دورویی یا کفر یا فسق یا گناه یا بزرگ طلبی یا چیزهای دیگری که تو دوست نداری

فَأَسْأَلُكَ يَا رَبِّ أَنْ تُبَدِّلَنِي مَكَاتِهِ إِيمَانًا يَوْعِدُكَ، وَوَفَاءً يَعْهَدُكَ، وَرِضًا يَقْضَايَكَ، پس ای پروردگارا از تو خواهیم که آن را تبدیل کنی به ایمان به وعده ات و وفاداری به پیمانت و خشنودی به قضا و قدرت

وَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا، وَرَعْبَةً فِيمَا عِنْدَكَ، وَآثَرَةً وَطَمَآنِينَةً وَتَوْبَةً تَصُوحًا، أَسْأَلُكَ ذَلِكَ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ، و پارسایی در دنیا و اشتیاق بدانچه نزد توست و فضیلتی و آرامشی و توبه خالص، این را از تو خواهیم ای پروردگار

جهانیان

إِلَهِي أَنْتَ مِنْ جَلَمِكَ نُعْصِي، وَمِنْ كَرَمِكَ وَجُودِكَ تُطَاعُ، خدایا تو را بخاطر بردباریت نافرمانی کنند و طمع جود و کرمات اطاعت کنند

فَكَأَنَّكَ لَمْ نُعْصِ، وَأَنَا وَمَنْ لَمْ يَعْصِكَ سَكَّانُ أَرْضِكَ، پس گویا نافرمانیت نکرده اند و من با کسانی که نافرمانیت نکردند همه ساکنان زمین تویم

فَكُنْ عَلَيْنَا بِالْقَضَلِ جَوَادًا، وَبِالْخَيْرِ عَوَادًا، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، تو بر ما به فضل خویش بخشنده باش و به نیکویی بازگردنده ای مهربان ترین مهربانان

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَاةً دَائِمَةً لَا تُخْصَى وَلَا تُعَدُّ، وَلَا يَقْدِرُ قَدْرَهَا غَيْرُكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، و درود خدا بر محمد و آل او درودی همیشگی که به شماره و عدد درنیاید و اندازه اش نتواند جز تو ای مهربان ترین مهربانان.

تقویم این ماه

سوم ماه: ولادت با سعادت امام حسین (ع) است. به گفته «شیخ طوسی» در «مصباح»، ولادت آن حضرت - طبق روایتی از امام حسن عسکری (ع) - در روز پنج شنبه، سوم شعبان واقع شده است. (سال سوم هجری). چهارم ماه: بنا بر قولی، ولادت حضرت ابوالفضل العباس (ع) است. (سال ۲۶ هجری). پنجم ماه: بنا بر قولی، ولادت امام زین العابدین علی بن الحسین (ع) است. (سال ۳۸ هجری). پانزدهم ماه: میلاد مسعود منجی عالم بشریت، حضرت حجّة بن الحسن امام زمان (عج) می باشد که در سال ۲۵۵، در «سامرا» واقع شد.